

İÇİNDEKİLER

İCRA HUKUKU GENEL ESASLAR	»	06
İLAMSIZ İCRA	»	16
İLAMLİ İCRA	»	42
REHNİN PARAYA ÇEVİRİLMESİ YOLUYLA TAKİP	»	44
İHTİYATİ HACİZ	»	47
İCRA HUKUKU SORULAR	»	52

İÇİNDEKİLER

İFLAS HUKUKU GENEL ESASLAR	»	60
İFLAS YOLLARI	»	63
İFLASIN HUKUKİ SONUÇLARI	»	67
İFLAS TASFİYESİ	»	70
KONKORDATO	»	76
İFLAS HUKUKU SORULAR	»	90

İCRA HUKUKU (CÜZİ İCRA)

I. TEMEL KAVRAMLAR

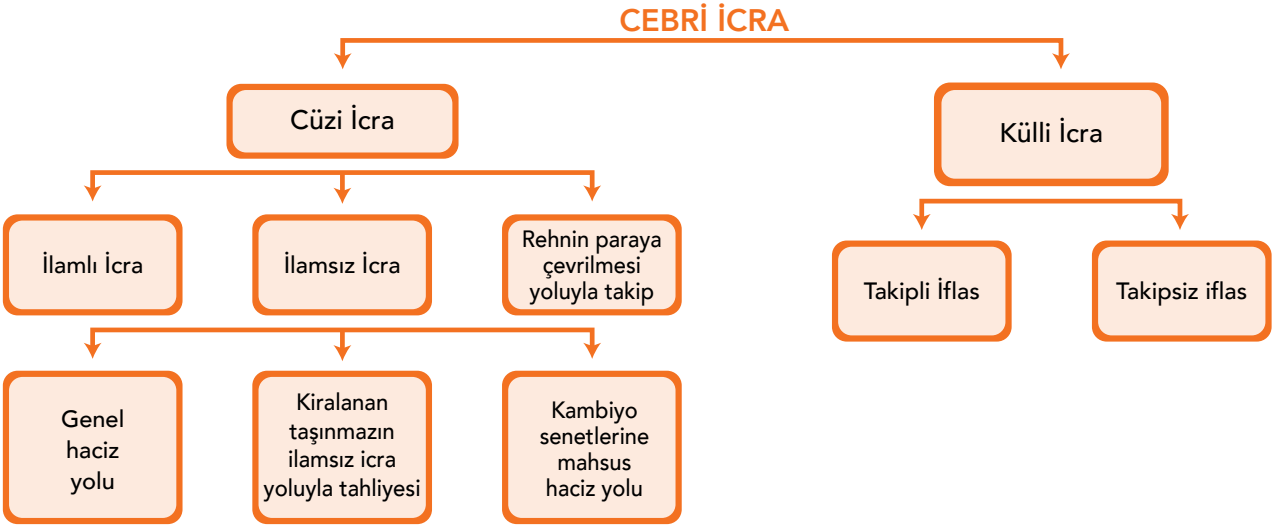
Hukukumuzda kural olarak ihkak-ı hak (kendiliğinden hak alma) yasaktır. İhkak-ı hak aynı zamanda ceza hukuku anlamında suç teşkil eder. Bu sebeple hakkına kavuşmak isteyen alacaklı devletten yardım almak durumundadır. Borçlarını zamanında ve rızaları ile yerine getirmeyen borçlulara karşı; alacaklıların, devlet kuvvetinin yardımı ile alacaklarına nasıl kavuşacağını düzenleyen hukuk dalına icra ve iflas hukuku denir. İcra iflâs hukukuna "cebri icra hukuku" veya "takip hukuku" da denilmektedir.

II. CEBRÎ İCRA ÇEŞİTLERİ

Cebir, zor kullanma anlamına gelmektedir. Kişinin, kendi isteğine aykırı olarak bir şeyi yapmaya veya yapmamaya zorlanmasıdır. Cebri icra ise, kendi rızalarıyla borçlarını ödemeyen kişilere, devlet eliyle zor kullanmayı ve bunun sonucunda borçlarını ödemelerinin sağlanmasını ifade eder. Bizim hukuk sistemimizde cebri icrayı temel olarak ikiye ayırmak mümkündür.

Bunlar;

- Cüzi icra (icra hukuku)
- Külli icra (iflas hukuku)

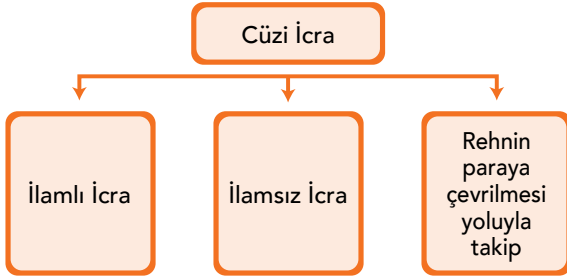
İCRA HUKUKU (CÜZ'İ İCRA)	İFLAS HUKUKU (KÜLLİ İCRA)
• Borçluya karşı bir veya birkaç alacaklı vardır. • Tüm borçlular hakkında uygulanabilir • Borçlunun borcu kadar malı haczedilir • Kişi kendi aleyhine icra takibi başlatamaz • İlamlı ve ilamsız icra ayrımı söz konusudur. • Haciz safhası varır.	• Borçluya karşı takip yapıp yapmamasına bağlı olmaksızın tüm alacaklılar vardır. • Sadece iflasa tabi olanlara uygulanabilir. • Borçlunun tüm malları iflas masasına geçer. • Kişi kendi iflasını isteyebilir. • İlamlı ve ilamsız iflas diye bir ayrım yoktur. • Haciz safhası yoktur.
Ortak Özellikleri - İkisinde de amaç alacağın tahsilidir. - İcra dairesi, İcra mahkemesi ve Yargıtay her ikisinde de asli organdır. - Her ikisinde de borçlunun malvarlığının paraya çevrilip alacaklılara ödenen miktardan artı kalan borçluya iade edilir. - İkisinde de takip, takip talebi ile başlar	

A. CÜZÎ İCRA

Cüzi icrada, borçlunun karşısında, sadece borçlu aleyhine icra yoluyla takip yapmış olan bir veya birkaç alacaklı vardır.

Alacaklının yapmış olduğu icra takibi kesinleşince, borçlunun, sadece borcuna yetecek miktardaki malı haczedilir ve bunlar satılır; satış sonucu elde edilen paradan alacaklının alacağı ödenir.

Cüzi icrayı da kendi içinde alt başlıklara ayırabiliriz:

1. İlamlı İcra

Mahkemenin dava hakkında nihaî (son) kararını verdikten sonra, kararın davanın taraflarına verilen ve mahkemece onaylanmış olan suretine ilâm denir.

Şayet mahkûm olan taraf mahkeme kararının gereğini yerine getirmiyorsa, alacaklı elindeki mahkeme kararına (ilâma) dayanarak, icra dairesine başvurup borçlusu aleyhine ilamlı icra takibi yapabilir.

Bu durumda icra dairesi borçluya icra emri gönderir.

Borçlu icra emri üzerine, mahkeme kararını yerine getirmese, icra emrinde yer alan borç, kanunda öngörülen usuller çerçevesinde icra dairesi vasıtasıyla zorla yerine getirilir.

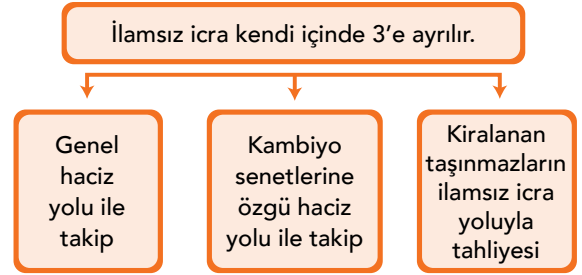
Dikkat edilecek olursa ilamlı icra yoluna ilamda belirtilmek koşuluyla her türlü alacak için başvurulabilir.

2. İlamsız İcra

Kanunumuz ilamsız icrayı istisnâî bir yol olarak düzenlemiştir. Buna göre, alacaklının alacağı para alacağı veya teminat alacağı ise, alacaklı ilamsız icra yoluna başvurabilir.

Bu yolda alacaklının öncelikle mahkemeye başvurarak bir ilam elde etmesine gerek yoktur.

Doğruca icra dairesine başvurarak ilamsız icra takibini başlatabilir.

3. Rehnin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip

Rehlinli alacaklar bakımından kanun koyucu ayrı bir yol öngörmüştür. Alacaklının alacağı rehinle temin edilmişse, alacaklı kural olarak öncelikle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapmak zorundadır.

Bu kuralın istisnası kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takiptir.

B. KÜLLÎ İCRA

Küllî icra (iflas yolu) takibinde cüzi icra takibinden farklı olarak borçlunun karşısında bütün alacaklıları vardır ve borçlunun bütün malvarlığı bu takip sonunda tasfiye edilme tehlikesiyle karşı karşıyadır.

İflas yoluyla takip bütün borçlular için yürütülebilecek bir yol değildir.

İflas yoluyla takip sadece kanunda belirtilen kişiler için yapılabilir. Bunlara iflasa tabi olan borçlular denir.

III. İCRA ORGANLARI (TEŞKİLATI)

Cebri icra takibi sürecinde görevli olan ve icra takip işlemlerini yürütmekle görevli olan; devlet tarafından oluşturulan organlara cebri icra organları denir.

İcra organlarını iki gruba ayırabiliriz:

Asıl icra organları ve yardımcı icra organları.

İCRA ORGANLARI	
ASLİ ORGANLAR	YARDIMCI ORGANLAR
- İcra Dairesi Şikayet (7 gün) - İcra Mahkemesi - YARGITAY - 12. Hukuk Dairesi - 15. Hukuk Dairesi - 19. Hukuk Dairesi - 21. Hukuk Dairesi	- Genel Mahkemeler - Kolluk Kuvvetleri - Adalet Müfettişleri

A. ASIL İCRA ORGANLARI

Bu organlar sadece icra işlerini yürütmek üzere kurulmuş olan organlar olduğu için bunlara asıl icra organları denir.

1. İcra Dairesi

İcra dairesi, icra işlerinde birinci derecede görevlidir.

- İcra takip talebi İcra Dairesine yapılır.
- Takip talebi üzerine borçluya ödeme emrini icra dairesi gönderir.
- İcra takibinin kesinleşmesinden sonra alacaklının talebi üzerine haciz işlemlerini icra dairesi yapar.
- Hacizli malların satılması ve paraların paylaşılması işlemlerini de icra dairesi yapar.
- Satış sonucu elde edilen para alacaklıların alacağını karşılamaya yetmiyorsa sıra cetveli düzenlemek de icra dairesinin görevidir.

AÇIKLAMA

İcra dairesi bağımsızdır. İcra mahkemesinden bir talimat almasına gerek olmadan hareket eder. İcra mahkemesi hâkiminin daimi gözetimi ve denetimi altındadır ama icra mahkemesine bağlı bir organ değildir. İcra dairesi kanuna aykırı işlem yaparsa bu işlem ilgililerin şikâyeti üzerine İcra Mahkemesi tarafından denetlenir.

AÇIKLAMA

İcra dairesi zor kullanma yetkisine sahiptir ve bu konuda kolluk memurlarına ve köy muhtarlarına emir verebilir.

İcra Dairesi Görevlilerinin İş Görmekten Yasaklılığı

İİK madde 10'da düzenlenen bu husus, sadece icra ve iflas işlerine bakan memur ve müstahdemler için getirilmiş olup, bu kişiler,

- Kendilerinin

2. Karı veya kocasının, nişanlısının yahut kan ve sıhrî usul ve fûruunun veya üçüncü derece dâhil olmak üzere bu dereceye kadar olan kan ve sıhrî civar hısımlarının
3. Kanuni mümessili veya vekili yahut müstahdemi bulunduğu bir şahsın menfaati olan işleri göremezler. Bu durumu, icra memur ve müstahdemi, derhal icra mahkemesine haber vermeye mecburdur. İcra mahkemesi kendisine yapılan müracaatı yerinde görürse o işi diğer bir memura verir. Bu yasağa aykırı davranılması, 7 günlük şikâyet tâbidir. Süresinde şikâyet edilmekle yapılan işlem geçerli olarak kalacaktır.

İcra Dairesi Görevlilerinin Sözleşme Yapma Yasağı

İİK madde 11’de düzenlenen bu husus, icra mahkemesi hâkimleri ile icra ve iflas memur ve müstahdemleri için bir yasaklılığı ifade eder.

Bu yasak, icra dairelerinde takip edilmekte olan bir alacak veya satılmakta bulunan bir şey hakkında kiminle olursa olsun kendi adlarına veya başkaları hesaplarına sözleşme yapamayacaklarını ifade eder. Bu yasağa aykırı yapılan işlemler, geçersizdir. Bu geçersizlik kendiliğinden ve mutlaklıdır. Söz konusu geçersizliğin 7 günlük şikâyet süresi içinde ileri sürülmemiş olması, işlemi geçerli hâle getirmez.

DİKKAT

Bu hüküm, hem icra dairesi hem de icra mahkemesi üyeleri için geçerlidir.

2. İcra Mahkemesi

İcra mahkemesi, icra dairelerinin ve kanunda sayılan diğer organların işlemlerinin doğru ve kanuna uygun olup olmadığını denetlemek ve kanunla kendisine verilen diğer icra işlerini yapmakla görevli organdır. İcra dairesini şikâyet talebi üzerine denetler.

İcra Mahkemesi, icra ve iflâs işleri için kurulmuş özel bir yargı organıdır. Her asliye mahkemesinin yargı çevresinde bir icra mahkemesi bulunur. İcra Mahkemesi bulunmayan yerlerde o yerdeki asliye hukuk mahkemesi, icra mahkemesi görevini de yapar.

İcra mahkemesinin başlıca görevine giren dava işler şunlardır:

1. İcra ve iflas organlarının işlemlerine karşı yapılan şikâyet başvurularını incelemek
2. İtirazın geçici kaldırılması ve kesin kaldırılması taleplerine bakmak
3. Hacizde istihkak davalarına bakmak
4. İcra ve iflas kanununda düzenlenen tüm suçlara bakmak
5. Hakkında aciz belgesi bulunan müflisin yeni mal edinmediği itirazını incelemek
6. İİK madde 89 ihbarnamesine göre gerçeğe aykırı hareket eden 3. kişinin tazminata mahkûm edilmesine karar vermek
7. İlamlı icrada icranın geri bırakılmasına karar vermek
8. İlamsız icrada icra takibinin iptali ve taliki hakkında karar vermek
9. İpotek kaydının terkine karar vermek
10. İhalenin feshi davasına bakmak

11. Genel iflas yolunda ödeme emrine karşı yapılan şikâyetleri incelemek
 12. İflasta mal masanın elindeyse açılacak istihkak davalarına bakmak
 13. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulu Hakkında Kanunu'na göre vergi dairesince yapılan taşınmaz ihalesinin feshine yönelik şikâyetleri incelemek
- İcra mahkemesinin vermiş olduğu kararlar, kural olarak maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmez. Dolayısıyla icra mahkemesinin vermiş olduğu karardan sonra, aynı konuda aynı kişiler aynı sebeple genel mahkemelerde dava açabilirler. Ancak icra mahkemesinin;

1. İstihkak davası

2. İhalenin feshi talebinin reddi üzerine verdiği kararlar

Maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmektedir.

- İcra iflas hukukunda;
 - a) İstinaf süresi 10 gündür ve Bölge Adliye Mahkemesine yapılır.
 - b) Temyiz süresi ise kural olarak 2 haftadır.

Ancak:

- Konkordato
- İflas
- İflasın kaldırılması
- İflasın kapanması

kararlarına karşı temyiz süresi 10 gündür

- İcra Mahkemesi kararlarının temyizinde teminat göstermek suretiyle dahi Yargıtay'dan icranın durdurulması talep edilemez.
- Temyiz incelemesinde sadece tarafların bildirdiği temyiz sebepleri incelenir. Tarafların bildirmedikleri sebepler incelenemez.

3. Yargıtayın İcra - İflas İşleri ile Görevli Hukuk Daireleri

Yukarıda da görüldüğü üzere icra mahkemesinin kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulması mümkündür. Söz konusu başvuruların yapılacağı merci ise Yargıtayın icra iflas işlerine bakan daireleridir.

B. YARDIMCI İCRA ORGANLARI

Bu organlar asıl olarak icra işlerini yürütmek üzere kurulmamıştır; ancak asıl işleri yanında kanun tarafından verilen icra işleriyle ilgili görevleri de yapmaktadırlar. Bu nedenle bunlara yardımcı organ denir.

İcra iflas hukukuyla ilgili genel mahkemelerin görevine giren dava işler şunlardır.

1. İtirazın iptali davası
2. Borçtan kurtulma davası
3. Menfi tespit davası
4. İstirdat davası
5. Sıra cetveline itiraz davası
6. İhtiyati haciz talebi
7. İhtiyati haciz kararına itiraz, takibe başlanmadan önce ihtiyati haciz kararının kaldırılması istemi

8. Tasarrufun iptali davası
9. İflas davası (ticaret mahkemesi)
10. İflasta 3. kişiye karşı açılan istihkak davası

C. İCRA DAİRESİ GÖREVLİLERİNİN İŞLEMLERİ SEBEBİYLE SORUMLULUĞU

İcra dairesi görevlileri görevlerini yaparken kusurlu işlemleri ile kişilere zarar verirlerse bu zararların giderilmesi için;

- Adalet Bakanlığı'na karşı
- adliye mahkemelerinde (Asliye Hukuk Mahkemesinde) tazminat davası açılır.
- Davada, haksız fiilin vuku bulunduğu yer veya davalının (Adalet Bakanlığı) bulunduğu Ankara mahkemeleri yetkilidir.
- Dava, zararın öğrenilmesinden itibaren 1 yıl veya haksız fiilden itibaren 10 yıllık zamanaşımı süresine tabidir.
- Adalet Bakanlığı zararı ödemek zorunda kalırsa, kusurlu davranışıyla zarara sebebiyet veren icra dairesi görevlisine rücû eder.

IV. ŞİKÂyet

İcra iflas organlarının hukuka aykırı işlemlerinin denetlenmesi amacıyla icra mahkemesine yapılan başvurudur.

- **Şu organların ve kişilerin işlemlerine karşı şikâyet yoluna gidilebilir:**

- İcra ve İflas Daireleri
- İflâs Bürosu
- İflas İdaresi
- Birinci ve İkinci Alacaklılar Toplantısı
- Konkordato komiseri
- Malvarlığının terki suretiyle konkordatoda alacaklılar kurulu

DİKKAT

Konkordato tasfiye memurlarının işlemlerine karşı şikâyet yoluyla icra mahkemesine başvurulamaz.

ŞİKAYET SEBEPLERİ

Şikâyet sebepleri 5 türdür bunlardan 4 tanesi kanunda yer alırken 1 tanesi kanunda yer almamaktadır.

Kanunda yer alan şikâyet sebepleri

- İşlemin Kanuna Aykırı Olması
- İşlemin Hadiseye (Olaya) Uygun Olmaması
- Bir Hakkın Yerine Getirilmemesi
- Bir Hakkın Sebepsiz Olarak Sürüncemede Bırakılması

Kanunda yer almayan şikâyet sebebi

- Kamu düzenine aykırılıktır.

ŞİKÂYETİN SÜRESİ

Yukarıda belirtilen şikâyet sebeplerinden

- kanuna aykırılık ve işlemin hadiseye uygun olmaması öğrenmeden itibaren 7 günlük süreye tabi iken
- diğer sebeplerin varlığı halinde menfaati ihlal edenler süresiz olarak şikâyet yoluna başvurabilmektedir.

ŞİKÂYET USULÜ

Yazılı veya sözlü olarak

İcra Mahkemesine

Kural olarak öğrenmeden itibaren 7 gün içinde yapılır.

İcra Mahkemesi şikâyet sebepleriyle bağlı değildir.

Basit yargılama usulüne tabidir.

- Şikâyet yazılı veya sözlü olarak icra mahkemesine yapılır.
- Şikâyet icra dairesine yapılamaz, yapılırsa hukuki sonuç doğmaz.
- İcra mahkemesi şikâyeti basit yargılama usulü ile inceler, tanık dinleyebilir, bilirkişiye başvurabilir, keşif yapabilir.
- İcra mahkemesi şikâyete konu işlemi yapan icra dairesinden açıklama isteyebilir. Şikâyeti incelemek için duruşma yapıp yapmamaya karar verebilir. Duruşmasız incelemeler 10 gün içinde sonuçlandırılmalıdır. Duruşmalı olanlarda ise önemli sebepler yoksa duruşmalar ertelenemez ve erteleme süresi 30 günü geçemez.
- İcra mahkemesi şikâyet edenin bildirdiği sebeplerle bağlı değildir; işlemin tamamını inceler başka kanuna aykırılık sebepleri görürse işlemi iptal edebilir veya düzeltebilir.
- Şikâyet kendiliğinden icrayı durdurmaz. İcra mahkemesi gerekli görürse icra takibinin durdurulmasına karar verebilir.

Şikâyet, yukarıda belirtildiği üzere kural olarak icra mahkemesine yapılır. Ancak aşağıdaki istisnai hâllerde icra mahkemesinden başka organlarda şikâyet denetiminde görevli olabilmektedir.

Bunlar:

1. Kambiyo senetlerine özgü iflas yolunda itiraz ve şikâyet talepleri icra dairesine yapılır; ancak karar asliye ticaret mahkemesi tarafından verilir.
2. Ortaklığın satış suretiyle giderilmesine ilişkin davalarda şikâyetler sulh hukuk mahkemesine yapılır.
3. Terekenin iflas hükümlerine göre tasfiyesinde tasfiye memurunun işlemlerine karşı şikâyetler sulh hukuk mahkemesine yapılır.
4. İhtiyati tedbir kararının icrasına ilişkin şikâyetler ihtiyati tedbir kararını veren mahkemeye yapılır.

G. ŞİKÂyetİN SONUÇLARI

İcra mahkemesi şikâyet üzerine iki şekilde karar verebilir. Şikâyetin kabulüne veya reddine.

1. Şikâyetin Reddi

Şikâyet süresi içinde yapılmamışsa veya şikâyet sebepleri yerinde görülmezse icra mahkemesi şikâyeti reddeder.

2. Şikâyetin Kabulü

İcra mahkemesi şikâyet sebeplerini yerinde bulur ve şikâyet süresi içinde yapılırsa kabul edilir.

İcra mahkemesi şikâyeti kabul ederse, şikâyet sebeplerine göre üç şekilde karar verebilir.

- a. Şikâyet konu işlemin iptal edilmesi
- b. Şikâyet konu işlemin düzeltilmesi
- c. İcra Müdürünce Yerine Getirilmeyen veya Sebepsiz Yere Geciktirilen İşlemin Yerine Getirilmesinin Emredilmesi

İCRA HARÇLARI

- Başvurma harcı
- Peşin harç (Alacak miktarının binde beşi)
- Tahsil harcı (Takibin başarı ile sonuçlanması hâlinde alınır.)
- Cezaevleri harcı
- Yenileme harcı
- İcranın yerine getirilmesi harcı

İCRA HARÇ VE GİDERLERİNDEN SORUMLULUK

İcra takibinin sonunda harç ve giderlerden sorumluluk haksız çıkan tarafa yükletilir. Ancak alacaklı takipte haklı çıksa dahi cezaevleri harcı ve yenileme harcı borçluya yüklenebilir, bunu alacaklının ödemesi gerekir

İCRA TAKİP İŞLEMİ NEDİR?

İcra organlarınca yapılma

Borçluya karşı yapılma

İcra takibinin ilerlemesini sağlayıcı nitelikte olma

DİKKAT

O halde ilk icra takip işlemi ödeme emrinin tebliğidir.

Takip işlemi sayılanlar

1. ödeme emri
2. haciz
3. satış
4. icra emri
5. itirazın kaldırılması
6. Borçluya süre verme
7. depo kararı

Takip işlemi sayılmayanlar

1. takip talebi
2. haciz talebi
3. satış talebi
4. paraların paylaşılması
5. istihkak iddiası
6. borç ödemedenden aciz belgesi
7. sıra cetveli

İCRA HUKUKUNDA SÜRELER

İcra iflas hukukunda süreler icra organları için konulan süreler ve taraflar için konulan süreler olmak üzere ikiye ayrılır. İcra organları için konulan süreler hak düşürücü değildir. Bu nedenle süresinden sonra yapılsalar bile işlemler geçerlidir.

Bunun aksine taraflar için konulan süreler ise, kesindir ve hak düşürücüdür. Bu nedenle taraf kendisine ait olan işlemi süresinde yapmazsa, o işlemi bir daha yapamaz. Kanunda düzenlenen bu süreler, sözleşme ile değiştirilemez.

İcra İflas Kanunu madde 19'da düzenlenen sürelerle ilişkin hüküm şöyledir: "Gün olarak tayin olunan müddetlerde ilk gün hesaba katılmaz.

Ay veya sene olarak tayin olunan müddetler ayın veya senenin kaçınıcı günü işlemeye başlamış ise biteceği ay veya senenin aynı gününde müddetin biteceği ayın sonunda böyle bir gün yoksa ayın son gününde biter.

Bir müddetin sonuncu günü resmî bir tatil gününe rastlarsa müddet tatili takip eden günde biter. Müddet, son günün tatil saatinde bitmiş sayılır." demektedir.

İCRADA TATİL VE TALİK (ERTELEME) HALLERİ

İcra İşlerinde

Tatil Günleri

- Kural olarak tatil günlerinde icra takip işlemi yapılamaz. Tatil günleri, resmi tatil günleri ve hafta sonu tatilleridir. Ancak:
- Tebligat yapılabilir.
- Haciz yapılabilir.
- Muhafaza tedbiri alınabilir.

Tatil Saatleri (Gece Vakti)

- Gece vakti güneşin batmasından 1 saat sonra başlayıp güneşin doğmasından 1 saat öncesine kadar olan süredir. Kural olarak gece vakti icra takip işlemi yapılamaz. Ancak:
- Gece tebligat yapılabilir.
- Gece iş yapılan yerlerde, gece hasılat haczi yapılabilir.
- İcra takibi yapılamaz ama gündüz başlanan hacze gece devam edilir.
- Mal kaçırma riski varsa gece haczi yapılabilir.

TalİK (erteleme) Halleri: Kanun borçluyu korumak amacıyla, bazı durumlarda icra takibine devam edilemeyeceğini belirtmiştir. Bunlara talik (erteleme) halleri denir.

- Borçlunun yakınlarından birinin ölümü: Usul fûrudan (sıhri hısımlık dahil) biri veya eşin ölümü halinde icra takibi ölüm günü dahil 3 gün ertelenir.

Dikkat: borçlunun kardeşinin ölümü talik hallerinden biri değildir.

- **Borçlunun ölümü:** Mirasçı açıkça mirası kabul etmişse icra takibi 3 gün açıkça kabul etmemişse 3 ay ertelenir. Daha sonra icra takibine, terekeye veya mirasçılara karşı devam olunur.

- **Borçlunun tutuklu veya hükümlü olması:** Borçlu 1 yıl veya daha fazla ceza almışsa, icra müdürü vasî tayini için sulh hakimine başvurur, vasî tayinine, 1 yıldan az ceza almışsa kendisine bir vekil atayınca kadar icra takibi ertelenir.

- **Borçlunun asker olması:** Borçlunun asker (er, onbaşı, çavuş) olması durumunda, borçlunun kendisine temsilci ataması için, icra müdürü uygun bir süre verir. Bu süre içinde icra takip işlemleri yapılmayacaktır.

- **Borçlunun ağır hastalığı:** Bu durumda borçlunun kendisine temsilci atayana kadar geçecek uygun süre içinde icra takip işlemleri yapılmayacaktır.

DİKKAT

Yanda sayılan sebepler genel talik hâlleri olup, ayrıca İİK madde 71'e göre alacaklının borçluya süre verdiği durumda genel bir talik hâlidir.

Kanun ayrıca şu durumları da özel talik hâli olarak görmektedir:

- Fevkalade mühlet
- Konkordato mühleti verilmesi

TEBLİGAT

İcra işleminin tamamlanıp hüküm ifade edebilmesi için veya bu işleme bağlı sürelerin işlemeye başlaması için tebliğ edilmiş olması gerekir.

Tebliğat PTT veya icra memuru vasıtasıyla yapılır.

- Tebliğat kural olarak işlemin muhatabına yapılır. Vekil aracılığı ile yürütülen işlerde tebliğat vekile yapılır, asile yapılan tebliğat hükümsüzdür.
- Yasal temsilcisi bulunan veya bulunması gereken kişilere yapılacak tebliğat, -aksi kanunda belirtilmedikçe- yasal temsilciye yapılır.
- Tüzel kişilerde tebliğatın muhatabı yetkili temsilcidir. Yetkili temsilci hemen bulunamazsa, orada bulunan memur ve müstahdemler kabule yetkilidir.

Muhatap dışında bir kişiye
tebliğat yapabilmenin koşulları

Aynı konutta
ikamet
ediyor
olmalı

Görünüş
itibarıyla 18
yaşından
büyük olmalı

Açıkça
ehliyetsiz
olmamalıdır.

Tebellüğden kaçınma

İlgili ve ya tebliğatı kabule yetkili kişilerin tebliğatı almak-tan kaçınması durumunda, tebliğat muhtara veya kolluk amir/memuruna imza karşılığı teslim edilir.

Bu durumu ve teslim edilen makamı bildiren ihbarname muhatabın kapısına yapıştırılır. Başkaca bir işlem yapılmaksızın tebliğat bu tarihte yapılmış sayılır.

Tebliğ olanaksızlığı

İlgili ve ya tebliğatı kabule yetkili kişilerden hiçbirinin ad-reste bulunmaması durumunda, tebliğat muhtara veya kolluk amir/memuruna imza karşılığı teslim edilir.

Bu durumu ve teslim edilen makamı bildiren ihbarname muhatabın kapısına yapıştırılır. İlgiliye keyfiyetin bildirilmesi için mümkünse komşu, yönetici ya da kapıcıya haber verilir. Başkaca bir işlem yapılmaksızın tebliğat bu tarihte yapılmış sayılır.

İlanen tebliğat

Adresi bilinmeyen ilgiliye yapılan ilanen tebliğat, son ilan tarihinden itibaren 7 gün sonra yapılmış sayılır. İlanen tebliğe karar veren merci, 15 günden fazla olmamak kaydıyla daha uzun bir süre belirleyebilir.

Usulsüz Tebliğat

Yasada belirlenen kurallara aykırı yapılan tebliğat usulsüz bir tebliğattir. Örneğin, Avukatın bürosu yerine baroya tebliğat yapılması.

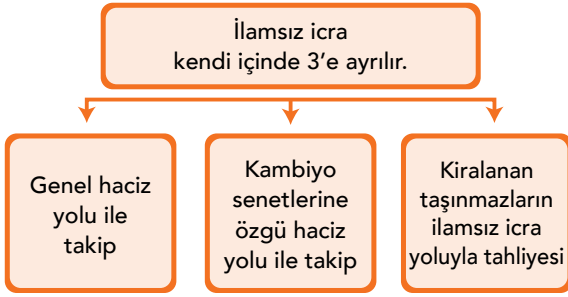
- Usulsüz tebliğat kural olarak geçersizdir.
- Ancak muhatar ilgili tebliğatın içeriğini öğrenmiş ve öğrendiğini bildirmişse, tebliğat geçerli olur. Tebliğat tarihi, muhatabın usulsüz tebliğatı öğrendiğini bildirdiği tarihtir.
- Bildirilen bu tarihin aksi iddia ve ispat olunamaz.
- Muhatar usulsüz tebliği öğrenememişse tebliğat geçersiz sayılır.

İLÂMSIZ İCRA

I. İLÂMSIZ İCRA VE ÇEŞİTLERİ

İlamsız icrada, alacaklı alacağını bir mahkeme ilâmı (hük-mü) ile tespit ettirmeden, doğruca icra dairesine başvurur; alacağını elde etmek üzere ilamsız icra takibi yapar. Ancak her türlü alacak için bu takip yoluna başvurulamaz.

İlamsız icra sadece para ve teminat alacakları için mümkün olan bir icra takip yoludur.

II. İLÂMSIZ İCRADA GÖREV VE YETKİ

İlamsız icra görevli

• İcra daireleridir.

İlamsız icrada yetkili

• Borçlunun ikametgahının bulunduğu yer icra daireleridir.

İlamsız icra takibinin başlatılacağı icra dairesine ilişkin, yetki sözleşmesi yapılabilir.

HMK'ya göre ancak bu sözleşmenin tarafı kamu kurumları veya tacirler olacaktır.

Bu kişiler anlaşarak genel yetkili (borçlunun ikametgâhının bulunduğu yer) icra dairesinden başka bir icra dairesini yetkili kılabilirler.

III. GENEL HACİZ YOLU İLE TAKİP

İlâma veya kambiyo senedine bağlı olmayan ve rehinle de teminat altına alınmamış olan, para veya teminat alacağı-nın tahsili için başvurulmuş ilamsız icra yoluna genel haciz yolu ile takip denir.

AÇIKLAMA

Genel haciz yolu ile takibe yalnızca para veya teminat alacakları için başvurulabilir. Genel haciz yolu ile takip yapabilmek için alacağın senede bağlı olması gerekmez.

AÇIKLAMA

Alacak bir rehinle temin edilmiş ise, alacaklının önce rehinin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapması zorun-ludur. Rehin alacaklısının kural olarak rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takipten önce diğer bir takip yap-ması yasaktır.

- Ancak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takipte önce rehne başvurma zorunluluğu bulunma-maktadır.

A. TAKİBİN KONUSU

Genel haciz yolu ile takibin konusu yalnızca para ve teminat alacaklarıdır. Takibin konusu, bir şeyin yapılması veya yapılmaması, taşınır veya taşınmaz mal teslimi veya çocuk teslimi gibi, paradan başka bir şey ise, bu takdirde, alacaklı genel haciz (ilamsız icra) yolu ile takip yapamaz. Alacaklı-nın dava açarak, alacağını mahkeme kararına (ilâma) bağ-latması, bu ilâma dayanarak ilamlı icra yoluna başvurması gerekir. Yukarıda para alacağı ile kastedilen özel hukuktan doğan her türlü para alacağı olabilir. Türk Lirası ile takip yapılabilir. Ancak bu, yabancı para ile takip yapılamayacağı anlamına gelmez.

Yabancı para ile takip yapılabilir. Ama yabancı para mut-laka vade tarihi, takip tarihi veya fiili ödeme günü tarihi üzerinden Türk Lirasına çevrilmelidir.

B. TAKİBİN AŞAMALARI

1. TAKİP TALEBİ

- Alacaklının icra dairesine başvurarak alacağının cebri icra yolu ile tahsil edilmesini istemesine takip talebi denir.
- Takip talebi yetkili icra dairesine yazılı veya sözlü olarak yapılır.
- Alacaklının takip talebi olmadan icra takibinin başlaması mümkün değildir.
- Alacaklının sözlü olarak takip talebinde bulunması da mümkündür.
- Takip talebi olmadan ödeme emri gönderilmesi şikâyet sebebidir.
- Alacaklı, yaptığı icra takibinden borçlunun rızası olmadan vazgeçebilir.
- Kanunda sayılan unsurları taşıyan takip talebini, icra müdürü kabul etmek ve borçluya ödeme emri göndermek zorundadır.

Takip talebinde aşağıdaki hususların bulunması gerekir:

- a) Alacaklının ve varsa kanuni temsilcisinin ve vekilinin adı, soyadı; alacaklı veya vekili adına ödemenin yapılacağı banka adı ile hesap bilgileri; varsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası veya vergi kimlik numarası; şöhret ve yerleşim yeri; alacaklı yabancı memlekette oturuyorsa Türkiye’de göstereceği yerleşim yeri (Yerleşim yeri gösteremezse icra dairesinin bulunduğu yer yerleşim yeri sayılır.)
- b) Borçlunun ve varsa kanuni temsilcisinin adı, soyadı, alacaklı tarafından biliniyorsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası veya vergi kimlik numarası, şöhret ve yerleşim yeri; Bir terekeye karşı yapılan taleplerde kendilerine tebligat yapılacak mirasçıların adı, soyadı, biliniyorsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası veya vergi kimlik numarası, şöhret ve yerleşim yerleri;
- c) Alacağın veya istenen teminatın Türk parasıyla tutarı ve faizli alacaklarda faizin miktarı ile işlemeye başladığı gün, alacak veya teminat yabancı para ise alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizi;
- d) Senet, senet yoksa borcun sebebi;
- e) Takip yollarından hangisinin seçildiği;

AÇIKLAMA

Alacaklı başvurmuş olduğu haciz veya iflas yolları arasında yeniden harç ödemeksizin bir defaya mahsus olmak üzere takip türünü değiştirebilir.

Takip Talebinde Bulunmanın Takip Hukuku Bakımından Sonuçları

- Alacaklının geçerli takip talebi üzerine, icra müdürü, takip talebinden itibaren en geç üç gün içinde borçluya ödeme emri göndermek zorundadır.
- İcra ve İflas Kanunu’nun tayin ettiği bazı süreler korunmuş olur.
- Takip talebi tarihi hacze iştirak için esas alınır.
- Takip talebi tarihi menfi tespit davasında önem taşır.

Takip Talebinde Bulunmanın Maddi Hukuk Bakımından Sonuçları

- Zamanaşımı kesilir ve takibe ilişkin her işlem-den itibaren yeniden başlar.
- Takip talebi ve ödeme emri tebliği ile borçlu temerrüde düşer.

2. ÖDEME EMRİ

Alacaklının takip talebi üzerine icra dairesi, bir ödeme emri düzenleyerek borçluya göndermek zorundadır. Geçerli bir takip talebini alan icra müdürü, alacaklının alacağını ispatlamasına gerek olmaksızın takip talebini kabul etmekle yükümlüdür. İcra müdürü alacağın mevcut olup olmadığını, vadesinin gelip gelmediğini, alacaklı senede dayanıyorsa bunun sahte olup olmadığını, zamanaşımına uğrayıp uğramadığını inceleyemez.

Ödeme emrini düzenleyerek borçluya göndermek zorundadır. Özetle genel haciz yoluyla takipte icra müdürü takip talebi üzerine herhangi bir şey incelemeksizin en geç üç gün içinde ödeme emri göndermek zorundadır.

Ödeme emrinde aşağıdaki hususların bulunması gerekmektedir;

1. Takip talebindeki kayıtlar aynen yer almalıdır.
2. Borcun takip giderleriyle birlikte 7 gün içinde ödenmesi ihtarı
3. Ödeme emrine karşı 7 gün içinde itiraz edilebileceği
4. 7 gün içinde borç ödenmez itiraz da edilmezse aynı süre içinde mal beyanında bulunulması gerektiği
5. Borcu ödemez itiraz da edilmezse icraya devam edileceği tehdidi
6. İcra müdürünün imzası

DİKKAT

Sınavlarda genellikle son seçenek icra mahkemesi hakiminin imzası şeklinde verilmektedir ve yanlış seçenektir.

3. ÖDEME EMRİNE İTİRAZ

Borçlunun, ödeme emri ile kendisinden talep edilen borcun, maddi hukuka veya takip hukukuna dayanan sebeplerle, istenemeyeceğini, 7 gün içinde icra dairesine bildirmesine, ödeme emrine itiraz denilir.

Borçlu ödeme emrine itiraz etmekle, savunma hakkını kullanmış olur. Borçlu değişik nedenlerle ödeme emrine itiraz edebilir. Borçlu o kişiye hiçbir zaman borcu olmadığını, borcun geçerli bir şekilde doğduğunu ama borcu ödemediğini, alacaklı senede dayanıyorsa senedin sahte olduğunu ileri sürebilir. Bunun dışında borcun zamanaşımına uğradığı, icra dairesinin yetkisiz olduğu ileri sürebilir.

Borçlunun, borçlu olmasına rağmen itiraz etmesi de mümkündür. İtiraz sebebi ne olursa olsun, itirazın haklı olup olmadığına bakılmaksızın, 7 günlük süre içinde usulüne uygun olarak ödeme emrine itiraz edilmişse icra takibi kendiliğinden duracaktır.

Borçlunun itirazı üzerine duran icra takibine devam edilebilmesi için, borçlunun itirazının giderilmesi gerekir. Borçlunun itirazının hükümden düşürülmesi ve takibe devam edilebilmesi için kanun alacaklıya iki imkan sunmuştur:

Borçlunun itirazının iptali için mahkemede dava açmak ya da borçlunun itirazının kaldırılması için icra mahkemesine başvurmak

İmzaya İtiraz: Takip konusu alacak adî senede dayanıyorsa, borçlunun senedin altındaki imzanın kendisine ait olmadığı gerekçesi ile yaptığı itiraza, imzaya itiraz denilir. İmzaya itiraz edildiğinin kabul edilebilmesi için borçlunun bu itirazını ayrıca ve açıkça belirtmiş olması gerekir.

Borca İtiraz: İmzaya itiraz dışındaki bütün itirazlar borca itiraz olarak kabul edilir.

Borçlunun, borca itiraz ederken sebeplerini ayrıca bildirmesi gerekli değildir. Borca itiraz eden borçlunun yalnızca 'itiraz ediyorum' demesi borca itiraz bakımından yeterlidir ve icra takibini durduracaktır.

Borçlu, likit olan, yani miktarı belli olan borcun bir kısmına itiraz edebilir. Buna kısmi itiraz denir.

Kısmi itirazın geçerli olabilmesi için itiraz edilen kısmın miktarının ayrıca ve açıkça belirtilmesi gerekir; aksi takdirde borca hiç itiraz edilmemiş sayılır. Borçlu geçerli bir kısmi itiraz yaparsa, itiraz edilen kısım için takip durur, itiraz edilmeyen kısım için takip kesinleşir.

İTİRAZIN USULÜ VE SÜRESİ

Borçlu, ödeme emrine itirazını, ödeme emrinin kendisine tebliğ edilmesinden itibaren 7 gün içinde, icra dairesine yazılı veya sözlü olarak bildirmelidir.

İtiraz yetkili icra dairesi, yani takibin yapıldığı ve ödeme emrinin gönderildiği icra dairesine yapılır.

İcra mahkemesine yapılan itiraz geçersizdir.

GEÇİKMİŞ İTİRAZ

Borçlu kusuru olmaksızın bir engel nedeniyle süresi içinde itiraz edememiş ise, engelin kalktığı günden itibaren 3 gün içinde icra mahkemesine itiraz edebilir.

Yapılan bu itiraza gecikmiş itiraz denir. Sözü edilen bu engellere örnek olarak, ağır hasta olması, trafik kazası geçirmesi, yangın, deprem, sel, gibi bir afet vb. sayılabilir.

Gecikmiş itiraz takibi kendiliğinden durdurmaz ancak icra mahkemesi tarafından kabul edilirse icra takibi durur.

Gecikmiş itirazda borçlu, hem itirazını hem de süresinde itiraz etmesini engelleyen mazeretini de delilleriyle bildirmek zorundadır, aksi halde gecikmiş itiraz geçersiz sayılır.

Gecikmiş itiraz, engelin ortadan kalkmasından itibaren üç gün içinde yapılmalıdır.

Ayrıca gecikmiş itiraz, en geç borçlunun haczedilen mallarının paraya çevirme işlemi bitinceye kadar yapılmalıdır, daha sonra yapılamaz.

ŞİKAYET VE İTİRAZIN KARŞILAŞTIRILMASI

ŞİKAYET	İTİRAZ
1. Süre 7 gündür	1. Süre 7 gündür.
2. İcra mahkemesine yapılır.	2. İcra dairesine yapılır.
3. Takibi durdurmaz	3. Takibi durdurur.
4. Borçlu, alacaklı, 3. Kişi başvuru olabilir.	4. Borçlu başvurur.
5. Süresiz şikayet vardır.	5. Süresiz itiraz yoktur.
6. Gecikmiş şikayet yok	6. Gecikmiş itiraz vardır.
7. Takip hukukuna ilişkin sebeplere dayanır.	7. Maddi hukuka ilişkin sebeplere dayanır.

NORMAL İTİRAZ VE GEÇİKMİŞ İTİRAZIN KARŞILAŞTIRILMASI

NORMAL İTİRAZ	GEÇİKMİŞ İTİRAZ
1. Süre 7 gündür.	1. Süre 3 gündür.
2. Süre ödeme emrinin tebliğinden başlar.	2. Süre engelin kalkmasından itibaren başlar.
3. İcra dairesine yapılır.	3. İcra mahkemesine yapılır.
4. Takip durur.	4. İcra mahkemesi karar verinceye kadar takip durmaz.
5. Borçlu başvurur.	5. Borçlu başvurur.
6. Sebep göstermek zorunlu değil	6. Borçlu itirazının sebebini, gecikmesinin mazeretini ve delillerini göstermek zorunlu.

İTİRAZIN GİDERİLMESİ YOLLARI

Borçlunun ödeme emrine süresinde itiraz etmesi üzerine, duran icra takibine devam edilebilmesi için kanun alacaklıya iki imkân sunmuştur. Bunlar; İtirazın iptali davası ve İtirazın icra mahkemesinde kaldırılmasıdır.

İTİRAZIN İPTALİ DAVASI

Borçlunun ödeme emrine itirazı üzerine duran icra takibine, devam edilmesini sağlamaya yönelik alacaklının genel mahkemede açtığı ve itirazı iptal ettirtmeyi amaçlayan davaya, itirazın iptali davası denir. Alacaklının elinde kanunda sayılan belgelerden birisi yoksa itirazın iptali davasını açması gerekecektir.

Alacaklı itirazın iptali davasını, itirazın kendisine tebliğinden itibaren bir yıl içerisinde genel mahkemelerde açmalıdır. Bu süre içinde açılan dava, daha önce başlatılan takibin devamı niteliğindedir ve alacaklı davayı bu süre içinde açar, davayı kazanırsa takibe devam etme imkânına sahip olacaktır. Bu süre içerisinde alacaklı, itirazın iptali davasını açmazsa, yaptığı ilamsız icra takibi düşer. Ancak alacaklının genel hükümlere göre bir alacak davası açıp, ilamlı icra yoluna başvurmasına engel yoktur.

Yapılan yargılama sonunda mahkeme, itirazın iptali davasını kabul ederse; yani alacaklı haklı çıkarsa, borçlunun itirazının iptaline karar verir ve borçluyu takip konusu borcu ve yargılama giderlerini ödemeye mahkûm eder. Borçlunun itirazı iptal edilmiş ve takip kesinleşmiş olur. Bundan sonra, alacaklı, itiraz ile durmuş olan icra takibine devam edilmesini ve haciz yapılmasını isteyebilir. Alacaklı dava dilekçesinde istemiş ise, borçlu hükmolunan borç miktarının yüzde yirmisinden az olmamak üzere icra inkâr tazminatına mahkûm edilir. Ayrıca itirazı iptal edilen borçlu mahkeme kararının kendisine tefhim veya tebliğinden itibaren üç gün içinde mal beyanında bulunmak zorundadır.

İtirazın iptali davasını redderse; yani alacaklı haksız ve kötü niyetli görülürse, alacaklının başlatmış olduğu takip iptal edilir.

Genel mahkemece verilen bu karar kesin hüküm teşkil eder ve alacaklı aynı alacaktan dolayı tekrar dava açamaz. Alacaklı takibi başlatmakta kötü niyetli ise borçlunun talebiyle talep ettiği alacak miktarının yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere kötü niyet tazminatı ödemeye mahkûm edilir.

Alacaklının icra inkar tazminatı talep edebilmesi için;

1. Geçerli bir ilamsız icra takibi yapılmış olması
2. Borçlu süresi içinde ödeme emrine itiraz etmiş olması
3. Süresi içinde itirazın iptali davası açılmış olması
4. Alacaklı talep etmiş olması
5. Borçlunun haksızlığına karar verilmiş olmasıdır.

İTİRAZIN KALDIRILMASI

Alacaklı, borçlunun itirazı ile duran icra takibine devam edebilmek için icra mahkemesine başvurarak itirazın kaldırılmasını isteyebilir.

Alacaklı, elinde alacaklı olduğunu gösterir bir belge bulunması durumunda, uzun ve zahmetli olan dava yolunu değil, kısa ve basit bir yol olan itirazın kaldırılması yolunu tercih edebilir.

Alacaklı itirazın kaldırılmasını, itirazın kendisine tebliğinden itibaren, altı ay içinde, icra mahkemesinden istemelidir.

Bu süre içinde itirazın kaldırılması istenmezse, bir daha aynı alacak için ilamsız icra takibi yapılamaz.

İtirazın kaldırılması itiraz sebebine göre iki şekilde düzenlenmiştir:

- Borca itiraz edilmesi halinde, itirazın kesin kaldırılması
- İmzaya itiraz edilmesi halinde, itirazın geçici kaldırılması

İtirazın Kesin Kaldırılması

Borca itiraz edilmiş ise, alacaklı icra mahkemesine başvurarak itirazın kesin kaldırılmasını isteyebilir.

Alacaklının itirazın kesin kaldırılması yoluna başvurabilmesi için, alacağının m.68-68b'deki belgelerden birine bağlı olması gerekir.

İtirazın Kesin Kaldırılması İçin Gösterilmesi Gereken Belgeler:

(Kesin Borç İkrarını İçeren Belgeler)

- 1) İmzası Borçlu Tarafından İkrar Edilmiş Âdi Senet
- 2) İmzası Noterlikçe Onaylanmış Senet
- 3) Resmi Dairelerin veya Yetkili Makamların Yetkileri Dahilinde ve Usulüne Göre Verdikleri Belgeler

Örneğin borç ödemedi aciz belgesi, rehin açığı belgesi bu tür belgelerdendir.

- 4) Kredi Kurumları İle İlgili Belgeler

Örneğin, cari hesap sözleşmesi

İcra mahkemesi itirazın kaldırılması talebi hakkında iki şekilde karar verebilir:

- 1) İtirazın kaldırılması talebini reddeder,
- 2) İtirazın (kesin) kaldırılmasına karar verir.

Yapılan yargılama sonunda mahkeme,

İtirazın kaldırılması talebini kabul ederse; yani alacaklı haklı çıkarsa, borçlunun itirazının iptaline karar verir ve borçluyu takip konusu borcu ve yargılama giderlerini ödemeye mahkûm eder.

Borçlunun itirazı iptal edilmiş ve takip kesinleşmiş olur. Bundan sonra, alacaklı, itiraz ile durmuş olan icra takibine devam edilmesini ve haciz yapılmasını isteyebilir. Alacaklı dava dilekçesinde istemiş ise, borçlu hükümlenen borç miktarının yüzde yirmisinden az olmamak üzere icra inkâr tazminatına mahkûm edilir. Ayrıca itirazı iptal edilen borçlu mahkeme kararının kendisine tefhim veya tebliğinden itibaren üç gün içinde mal beyanında bulunmak zorundadır.

İtirazın kaldırılması talebini redderse; yani alacaklı hak-sız çıkarsa, alacaklının başlatmış olduğu takip iptal edilir. Alacaklı takibi başlatmakta kötü niyetli ise borçlunun talebiyle talep ettiği alacak miktarının yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere kötü niyet tazminatı ödemeye mahkûm edilir.

İtirazın Geçici Kaldırılması

Alacaklının takip konusu alacağı, kayıtsız şartsız para borcu ikrarını içeren adı bir senede dayanıyorsa ve borçlu senet altındaki imzayı inkâr ederse, alacaklı itirazın geçici kaldırılması yoluna başvurabilir.

1. İcra mahkemesi, imzanın borçluya ait olmadığı kanısına varırsa, itirazın geçici kaldırılması talebini reddeder. Dolayısıyla artık icra takibine devam edilemeyecektir. Borçlunun istemiş olması halinde, alacaklı takip konusu alacağın yüzde yirmisinden az olmamak üzere, icra inkâr tazminatına mahkûm edilir. İcra mahkemesinin bu kararı temyiz edilebilir.

2. İcra mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda, alacaklının dayandığı senet altındaki imzanın borçluya ait olduğu kanısına varırsa ya da borçlu haklı bir neden olmadan duruşmaya gelmezse, itirazın geçici kaldırılmasına karar verir.

Bu durumda, borçlu takip konusu alacağın yüzde onu oranında para cezasına ve alacaklının istemiş olması halinde, takip konusu alacağın yüzde yirmisinden az olmamak üzere icra inkâr tazminata mahkûm edilir.

İcra mahkemesinin bu kararı da temyiz edilebilir, bu kez, borçlu genel mahkemede borçlu olmadığına ilişkin bir dava açabilir, bu davaya borçtan kurtulma davası denir.

İcra mahkemesinin itirazın geçici kaldırılması kararı vermesi üzerine, takip hukukuna ilişkin bazı sonuçlar ortaya çıkar.

Bunlar:

Alacaklı, itirazın geçici kaldırılması kararı üzerine, borçlunun mallarının geçici haczini isteyebilir, kesin haciz isteyemez. Geçici haciz konulan malların satışı istenemez, ancak geçici haciz kesin hacze dönüşürse bunların satışı istenebilecektir.

Borçtan kurtulma davasında yetkili mahkeme, icra takibinin yapıldığı yer mahkemesi veya alacaklının (davalının) yerleşim yeri mahkemesidir.

Borçtan kurtulma davası, itirazın geçici kaldırılmasının borçluya tefhim veya tebliğinden itibaren yedi gün içinde açılmalıdır.

Bu süre hak düşürücü niteliktedir, mahkemece resen (kendiliğinden) gözetilir.

Borçlu, bu yedi günlük süre içinde borçtan kurtulma davası açmazsa, itirazın geçici kaldırılması kararı kesin kaldırma kararına dönüşür; geçici haciz konulmuşsa, geçici haciz de, kesin hacze dönüşür.

Borçtan kurtulma davasının dinlenebilmesi için ayrıca, davacı-borçlunun, ilk duruşma gününe kadar dava konusu alacağın %15 i oranında bir teminat göstermesi gerekir.

Bu borçtan kurtulma davasının özel bir dava şartıdır.

Bu teminat gösterilmemişse başka bir inceleme yapılmadan dava reddedilir.

AÇIKLAMA

İcra iflas hukukunda özel dava şartı aranan iki durum söz konusudur:

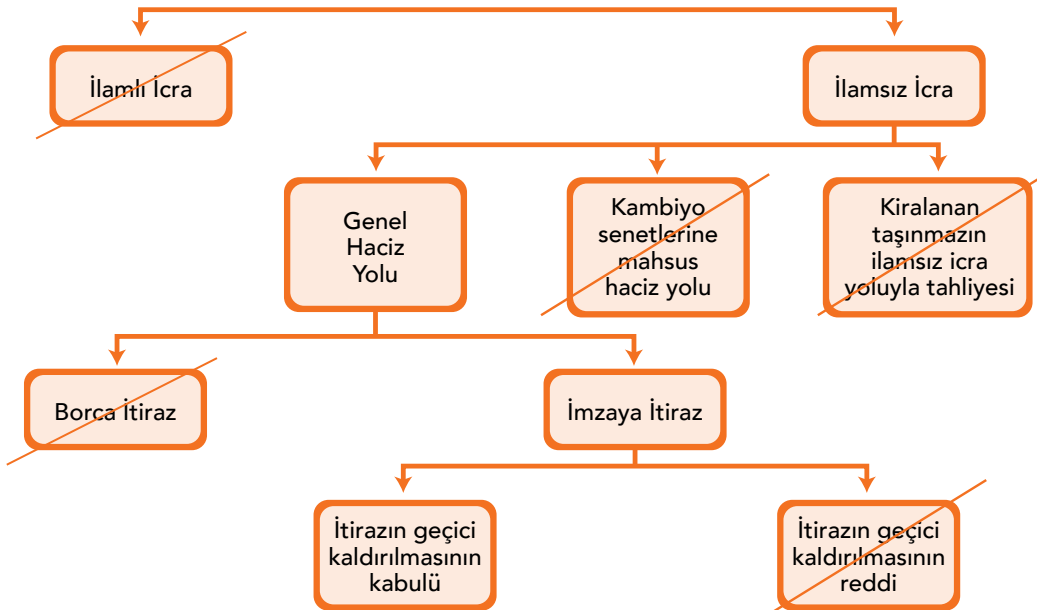
1. Borçtan kurtulma davasında % 15 teminat yatırma zorunluluğu
2. Tasarrufun iptali davasında borç ödemedен aciz belgesi gösterme zorunluluğu

AÇIKLAMA

Borçtan kurtulma davası her zaman açılacak bir dava türü değildir.

Sadece ilamsız icrada sadece genel haciz yoluyla takipte sadece imza itirazı üzerine itirazın geçici kaldırılması talebi kabul edildiğinde söz konusu olur.

Borçtan Kurtulma Davası Nerede Söz Konusu Olur?

İTİRAZIN GİDERİLMESİ YOLLARI

İTİRAZIN KALDIRILMASI

Borça itiraz halinde

İTİRAZIN KESİN KALDIRILMASI

6 ay içinde

İcra Mahkemesi açılır.

Kabul

- Takip kesinleşir.
- Haciz istenebilir.
- Borçlu 3 gün içinde mal beyanında bulunmalı
- Alacaklının talebiyle borçlu en az % 20 icra inkar tazminatı öder.

Ret

- Takip son bulur.
- Borçlunun talebiyle alacaklı en az %20 kötüniyet tazminatı öder.

İmzaya itiraz halinde

İTİRAZIN GEÇİCİ KALDIRILMASI

6 ay içinde

İcra Mahkemesi açılır.

Kabul

- İmza borçluya ait yada haklı neden olmadan borçlu imza örneği vermeye gelmezse
- Alacaklının talebiyle borçlu en az %20 icra inkar tazminatı öder.
- Mahkeme borçluyu re'sen %10 para cezasına mahkum eder.

Ret

- İmza borçluya ait değilse
- Borçlunun talebiyle alacaklı en az %20 kötü niyet tazminatı öder.

İTİRAZIN İPTALİ DAVASI

1 yıl içinde

Genel mahkemelerde açılır.

Kabul

- Takip kesinleşir.
- Haciz istenebilir.
- Borçlu 3 gün içinde mal beyanında bulunmak zorundadır.
- Alacaklının talebiyle borçlu en az %20 icra inkar tazminatı öder.

Ret

- Takip son bulur.
- Borçlunun talebiyle alacaklı en az %20 kötü niyet tazminatı öder.

Gösterilmesi gereken belgeler

1. İmzası borçlu tarafından ikrar edilmiş adi senet
2. İmzası noterlikçe onaylı senet
3. Resmi Dairelerin Verdikleri belgeler
- * Borç ödemedenden Aciz Belgesi
- * Rehin Açığı Belgesi
4. Kredi kurumlarınca verilen belgeler
- * Cari hesap Sözleşmesi

MENFİ TESPİT VE İSTİRDAT DAVASI

Menfi Tespit Davası

- Borçlunun kendisinden alacaklı olduğunu iddia eden kişiye bir borcunun olmadığını tespit ettirmek için açtığı davadır.
- İcra takibinden önce açılan menfi tespit davasına bakan mahkeme, talep üzerine alacağın yüzde on beşinden aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat karşılığında, icra takibinin durdurulması hakkında ihtiyati tedbir kararı verebilir.
- İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemez. Ancak, borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın yüzde on beşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra vizesinde ki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebilir.
- Menfi tespit davasının kabulü halinde borçlunun borçlu olmadığı tespit edilmiş olur.

Borçlu talep etmişse ve alacaklı kötü niyetliyse alacaklı en az % 20 tazminat öder.

Menfi tespit davasının reddi halinde borçlunun borçlu olduğu tespit edilmiş olur. Talep gerekmeden borçlu en az % 20 tazminat öder.

- Bu dava genel mahkemelerde görülür.
- Davayı açabilmek için belli bir süre sınırlaması söz konusu değildir. Ancak dava en geç paranın alacaklıya ödenmesi veya paraların paylaşılmasına kadar açılabilir.
- Menfi tespit davası sonucunda verilen karar maddi anlamda kesin hüküm teşkil eder.

Yani bu davada verilen karar sonrasında istirdat davası veya sebepsiz zenginleşme davası açılmaz.

İSTİRDAT DAVASI

- Borçlunun gerçekte borçlu olmadığı halde cebri icra tehdidi altında ödemiş olduğu paranın kendisine geri verilmesi için açtığı davadır.

- Şartları

1. Borç olmayan bir para ödenmiş olacak
2. Para takip esnasında ödenecek
3. Para icra tehdidi altında ödenecek
4. Dava paranın ödenmesinden itibaren 1 yıl içinde açılacak.

- Genel mahkemelerde görülür. Bu nedenle karar kesin hükümdür.
- 7 günlük itiraz süresi içinde borcunu ödeyen borçlu bu davayı açamaz. Çünkü cebri icra tehdidi yoktur. Ancak ödediği meblağı sebepsiz zenginleşme davası ile geri alabilir.
- Bu dava sonunda tazminat hükümleri uygulanmaz.

MAL BEYANI

Mal beyanı, borçlunun gerek kendisinde, gerekse üçüncü kişilerde bulunan mal, alacak ve haklarından, borcuna yetecek miktarını yazılı veya sözlü olarak icra dairesine bildirmesidir.

Borçlu sadece borcuna yetecek miktardaki malını bildirmekle yükümlüdür.

- İlk ödeme veya icra emrinin tebliği üzerine mal beyanında bulunma süresi 7 gündür.
- İtirazı iptal edilen veya kaldırılan borçlu için mal beyanında bulunma süresi 3 gündür.
- Kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takipte mal beyanı süresi 10 gündür.
- Ticareti terk eden tacir için mal beyanında bulunma süresi 15 gündür.

Ödeme emrinin tebliğinden sonra borç itfa edilir veya zamanaşımına uğrarsa iyiniyetli bir alacaklının takibe devam etmemesi gerekir ancak alacaklı takibe devam ederse borçlu süresiz olarak icra mahkemesinden icra takibinin iptalini talep edebilir.

Ödeme emrinin tebliğinden sonra alacaklı borçluya mühlet vermişse iyiniyetli bir alacaklının takibe devam etmemesi gerekir ancak alacaklı takibe devam ederse borçlu süresiz olarak icra mahkemesinden icra takibinin talikini (ertelenmesini) talep edebilir.

HACİZ

Haciz, alacaklının talebi üzerine borçlunun borcuna yetecek miktardaki malına icra dairesince hukuken el konulmasıdır.

Haciz Çeşitleri

Kesin haciz, ödeme emrinin kesinleşmesinden sonra, borcun ödenmemesi durumunda, satılmak üzere, borçluya ait mallara kesin olarak hukuken el konulmasıdır.

Geçici haciz, borçlunun imzaya itirazı geçici olarak kaldırılırsa, alacaklı, borçlunun mallarının geçici olarak haczini isteyebilir, geçici olarak haczedilen malların satışı istenemez, ancak geçici haciz kesin hacze döndükten sonra satış istenebilir.

İhtiyati haciz, alacaklının bir para alacağının zamanında ödenmesini teminat altına almak için, borçlunun mallarına geçici bir zaman dilimi için, hukuken el konulması söz konusu olmaktadır. İhtiyati hacizde, kesin hacze dönüşmeden, haczedilen malların satışı istenemez.

İlave haciz, hacze iştirak durumunda iştirak talebi kabul edildiğinde, haczedilen mallar, hacze iştirak eden bütün alacaklıların alacağını karşılamaya yetmediği takdirde, alacaklıların talebi üzerine, icra müdürünün aynı derecedeki alacaklıların bütün alacaklarına yetecek kadar yaptığı hacizdir. Görüldüğü üzere sadece hacze iştirakte işlerlik kazanır.

Tamamlama haczi, satış neticesinde elde edilen paralar alacağı karşılamaya yetmezse icra müdürü tarafından talebe gerek olmaksızın borçlunun haczedilebilecek başka malı varsa bunların haczedilmesidir. Dikkat edilmesi gereken hususlar tamamlama haczinde talebe gerek olmadığı ve paraların paylaşılması aşamasında söz konusu olduğudur.